
ПРАВЕДНИК

Крилова Тамара Семенівна (1925-1994)

ВРЯТОВАНИЙ

Лібович Ісаак Мойсейович (1923-1988)

Т.С. Крилова

І.М. Лібович

29 вересня Ісаак Лібович з матір'ю Ганною Наумівною і дев'ятирічним братом Наумом, виконуючи наказ німців, рушив на Сирець. Їх проводжала подруга Ісаака, шістнадцятирічна Тамара Крилова. Біля Лук'янівського ринку Ісааку і Тамарі вдалося вибратися з колони. Тамара відвела Ісаака до своєї знайомої на вул. Володимирську, 51, де він ховався три тижні, а Тамара носила йому їжу. Вона ж дістала метрику на ім'я Івана Лашченого і Лібович став зрідка виходити на вулицю. 12 грудня 1941 року його затримали поліцаї, побили і відвели до дільниці, а звідти перевели до гестапо, де постійно били на допитах.

21 грудня під час виведення на роботи йому вдалося втекти. Тамара відвезла його у Дарницю, де поселила у знайомих, і дістала йому документи на ім'я Миколи Хоменка.

У квітні 1942 року Ісаак і Тамара побралися. Незабаром під час облави їх затримали на квартирі і відправили до Німеччини. Поселилися вони в селі Недліц біля Магдебурга, де працювали у багатого селянина. У липні 1943 року у них народилася донька Євгенія.

У лютому 1945 року німці викрили Лібовича, дізнавшись, що він єврей, але Ісааку вдалося сховатися. Тамару з донькою взяли в заручниці. Ісаак зв'язався з підпільниками, і ті викрали його дружину з дитиною з гестапо і відправили до м. Айсленден, де їх ніхто не знав. Там вони були звільнені союзними військами. Потім їх передали радянській адміністрації.

Ісаака забрали до трудової армії і відправили на Донбас до шахти.

Тамара повернулася до Києва, де їх маленька донька незабаром померла. Лібович приїхав до Києва без документів, за що його заарештували. У в'язниці він просидів 4,5 місяця і був звільнений судом.

Лібович поступив на роботу старшим майстром до тресту саночищення, де вже працювала Тамара, і вони зажили звичайним післявоєнним життям. Пізніше Ісаак Мойсейович десять років пропрацював в автогосподарстві начальником ділянки. Останні роки він важко хворів, став інвалідом 2-ої групи і 1988 року пішов з життя. У Тамари почався психічний розлад, і 1994 року, перебуваючи в стані депресії, вона повісилася.

Звання «Праведник Бабиного Яру» їй присвоєно однією з перших – 1991 року.